

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónap . . . 1 "	Egy hónap . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, Főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyilttér sora . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A béke érdekében.

Arad, július 2.

„Rendnek muszáj lenni!” ez a gúnyos népies közmondás azóta született az utca kövezetén, mióta régebbi patriarkális viszonyainkat a modern államélet követelményeinek megfelelő közigazgatási és rendészeti intézmények váltották fel. A népies szólam három szóban foglalja össze a zavartalan társadalmi élet fő feltételeit, és kétségtelen, hogy annak imperatív érvénye Aradra nézve is áll és fentartandó. Az eddigi tüntetések ugyan teljesen békés természetűek voltak; példátlan, vérlázító provokációk idézték elő elannyira, hogy az itt-ott előfordult tettelegességek is — hogy úgy mondjuk — önvédelemből történtek. Politikai manifesztációk voltak azok, melyekben a közvetlenebbül érző fiatalság által a közérzet hangosan megnyilatkozott és semmi más.

Téved azonban, aki azt hiszi, hogy e manifesztációk veszélyes elfajulása Aradon ki volna zárva. A tartózkodóbb, intelligensebb fiatalságot az iparos és munkás elemek váltják fel, s ami kezdetben a kellő korlátok közé szorított politikai tüntetés volt, véres utcza zavargásokban végződhetik. „Die Menge thut es”, mondja Heine, és elég nagy város rá Arad, hogy az efféle sajnálatos kihágásoknak társadalmi feltételeivel rendelkezzenek.

Meg vagyunk ugyan győződve arról, hogy egy pár betört ablak és fej árán a rend végre is helyre fog állni. Kezessék arról erélyes rendőrhatalóságunk; s ha saját közegeivel nem felelhet meg feladatának, igénybe fogja venni a honvédelmet, esetleg a közös hadseregbeli katonaságot. „Rendnek muszáj lenni” ez

természetes, elkerülhetetlen; ezt igényli a hivatása magaslatán álló közigazgatás, de követeli maga a társadalom is.

Csak az a kérdés, hogy helyre lesz-e azzal a rend állítva, hogy az utcza zavargások elnyomatnak? Meg van-e a nyavalya gyógyítva az által, hogy a szymptomákat eltüntetjük, és a betegség tulajdonképeni fészket érintetlenül hagyjuk? Legyünk tisztában vele, az utcza ideig-óráig tartó rendellenesség lehető, mely muló zavargásokat okozhat, s könnyen megszüntethető, de ha meghagyjuk a rendellenességet ott, ahol a lánzó a n fészkel, akkor a társadalmunk életén rágódo belső fekélyt el nem mulasztottuk s a baj újabb és erősebb kitöréseinek bekövetkeztét idéztük elő.

Kimondjuk félremagyarázhatatlan nyilttsággal — mert a kölcsönös áztatás immár anachronizmus Aradon — kimondjuk nyiltan, hogy az utcza után közvetlenül a szemináriumban s a püspöki aulában is helyre kell a rendnek állania. Az utóbbi események folyamán nyilvánossá lett, hogy az államellenes román izgatásoknak az egész országban legtermékenyebb melegágya éppen a vértanuk városában van, a püspöki szék árnyékában burjánzik föl, s a tiszt és népszerű püspök személyével takarózik. Kitünt, hogy a legveszedelmesebb és fanatikusabb agitátorok azok éppen, kik a fiatalság, a leendő papok és tanítók nevelésével foglalkoznak, s az egyházmegyei népoktatást vezetik. Ennek az állapotnak továbbra is fennmaradnia nem szabad. Ha a jelenben egyes emberek örültségét el is lehet nézni saját személyükre nézve, de nem lehet megtűrni, hogy a jövő nemzedéket megmetelyezzék,

s a viszonyok javulása helyett a népek és felekezetek visszavonását készítsék elő.

És ezt a rendet a szemináriumban, a püspöki udvarban első sorban Metián János püspöknek kell megcsinálnia. Ő az ur és a parancsoló ottan, s ha hatásköre nem elég tág hozzá, hívja össze az illetékes tényezőket és tegyenek gyorsan, tegyenek addig, míg a közvélemény különbséget tesz a Mangrák és Onkuk és különbséget a románság között általában.

Csináljanak rendet a szeminárium és a püspöki udvarban a közbéke érdekében, de a saját jól felfogott érdekükben is, mert a magyar állam egysége és biztonsága előbbre való, mint az orthodoxia autonómiaja. És ha ezen autonomia Szent-István birodalmának egysége ellen tör, illetőleg falain belül neveli annak halálos elleneit, ha a főpásztor megtüri, hogy az egyházon belül hazaárulók neveljék a jövő nemzedéket, akkor legyen elkészülve, hogy miként ezuttal az utcza, majd a hatóság kopogtatott a szeminárium kapuján, kopogtatni fog rajta, ha rákerül a sor — a törvényhozás.

Belföld.

Szögyény-Marich László kitüntetése.

Szögyény-Marich Lászlót, Ő Felsege személye körüli minisztert, nagy és jól megérdemelt kitüntetés érte. Vilmos német császár sajátkezű aláírással ellátott életnagyságu arczképével ajándékozta meg.

Az elkeresztelések ügye.

A herceggprimásnál tegnap tartott értekezletet vasárnap délután a végső püspöki konferencia követi, melyre a püspöki kar lehetőleg teljes számban fog felmenni a fővá-

TÁRCZA.

— Julius 3. —

Hervadt szépség.

(Hervadt szép asszonyrak.)

Oh, hervadt szépség! kétszer úgy szeretlek,
Te több, te szebb vagy, mint az az üde,
A női bájon bódít, el nem enged
A hervadásnak mélabús köde.

Magához lánczol s álmodik a lélek
Egy-egy utolsó, egy felségeset,
A sejtő szív belédobogja: félek . . .
Pár perc s örökre mindez elveszett.

S megválni nem tud, mint az alkony égen
Haldokló naptól, mely amint halad,
Mindig nagyobb, szebb hervatag ködében
S lent — legfelségesb, leghatalmasabb.

S a hervadt napnak legvégső sugára,
Szép bucsúcsókja nem legédesebb?
Szemünkben reszket még soká utána
A néma éjben: Oh isten veled! . . .

... A te varázsod a multakba ringat
Etröppent órák édes üdvivel,
Megaranyozzák rózsás álmainkat
Pajkos regék, mit multad énekel.

S azért legszebb vagy, mért én úgy csodállak,
Oh hervadt szépség! szívem úgy inád,
Mert lábaidnál ott mereny a bánat:
Mint hal ki lassan végmelódniad.

Pekry Károly.

Krónika.

(A megnyilatkozók. — Botok napja. — A leköppött reverenda. — Kapukulus mint Széchy Dezső. — Haramiák a grófnál. — Monyászán Vatikán épül. — Kesergés Simli Mariska miatt.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Fél kézzel bemártottam a stilémet, akárom mondani a rozsdás tollamat a kalamusba, hogy lestilizáljam a hét krónikáját és azon veszem észre, hogy balkezemben még mindig szorongatom tüntető szerszámomat, a tagbaszakadt gerundiumomat. Mert ennek a hétnek szignaturája: a bot. Soha még lapnyilatkozata közvélemény nagyobb háborgását el nem érte. Pedig e tekintetben

már volt Aradon meglehetősen kemény taufolyam, a nyilttér legzsirosabb szótárát kihasználta már egypárszor és Arad elég hegemával nézte a nyilvánosság előtti eme tobzódást, legfeljebb az esküdteknek fajt előre fejük a kik panaceaára hivatottak. Am most egy kis Tribunas római önértet a zsarátnok alól egyszerűbe nagy lángokra hirta a magyar nemzeti önértet s bizony-bizony nem állunk messze attól, hogy ostromállapotról írjunk. Maresch mosolyog és örökösen kezében tartja a botját. A mükedvelő kárpitos ifjak is tekintve a megváltozott időre, a betyár-romantika Violájáról lemondanak és a világ-irodalom egyik ismert darabjában: „A bot csinálta doktor”-bau fognak brillirozni. Végre a legpezzsimisztikusabb ember, akinek minden közgazdasági esemény a magyar aszfaltnál kezdődik, — Posszert János is így kiáltott fel:

— Tehát nem hiába csinálták a borosjenői botgyárat!

És e tekintetben kifejezett mindent.

De azért a népiltéletnek ezen utcza tüntetése helyes, felemelő formája volt. Nem csak a hevülékeny fiatalságnak futott arczába a vér, hanem mi öregek is szívünket hallottuk erősen dobogni; fiatalosan csobogott bennünk

rosba. A tegnapi konferencián szó volt arról is: vajjon a költségvetés általános vitájánál, vagy a kultusz-budget tárgyalásánál szólaljon-e fel Vaszary Kolos hercegprímás a főrendiházban, ez iránt azonban nem történt megállapodás. A sokat emlegetett „modus vivendi“ már idejét multá. A hercegprímás ugyanis a nyilvánosságra máig sem hozott modus vivendit a régi képviselőház ideje s tartamára ajánlotta a kormányának, tekintettel arra, hogy a régi képviselőházban, a mely a Szivák-féle javaslatot elfogadta, nem lehetett opportunus az elkeresztelési kérdés megoldásának programba vétele. Az új országgyűlés megalakulása után a hercegprímás többé nem foglalkozott ideiglenes megoldási móddal s így a tegnapi konferencián jelzett s a kormányának már előterjesztett javaslata nem modus vivendi, hanem végleges megoldás iránnyul. Ezt a már régebben beterjesztett javaslatát hozza most a hercegprímás nyilvánosságra, a mit a kormány mindaddig nem tett meg.

A valuta-javaslatok.

Mint hogy az osztrák képviselőház valuta-bizottsága már befejezte tanácskozásait, legközelebb találkoznak a magyar és osztrák pénzügyminiszterek, hogy megállapítsák az eredeti valuta-javaslat és a bizottság határozatai között lévő különbségeket s hogy a követendő eljárásra nézve közösen megegyezzenek. A jövő héten a magyar országgyűlés valuta-bizottsága is összeül tanácskozási befejezése céljából s megszerkeszti jelentését. Azután mindkét parlament minden további késedelmezés nélkül megkezdi a javaslatok tárgyalását.

Tüntetések Aradon.

Vizsgálat a theológiában.

Mint említettük, Nyáry Béla alkaptány és Ramer István hadnagy pénteken házkutatást tartottak a román theologia épületében.

Ez alkalommal kitűnt, hogy a theológisták, gyűlevész hadak módjára, teljesen el voltak készülve a legnagyobb vérengzésre is. Az iskolahelyiségekben, valamint hálószobákban hatalmas fejnagyságu kövek, téglák voltak felhalmozva, ásók kapák és egyéb kerti eszközök pedig kifogástalanul gulába rakva.

Mikor a kutatást végző rendőrtisztviselők beléptek, egy Horváth Endre nevű theológista Nyáry kapitány elé állt és sértő szavakkal halmozta el.

Nyáry a merész suhanczot megidéztette a városházára és 50 frnyi pénzbüntetéssel sújtotta.

A theológisták különben igyekeztek a rendőrséget kijátszani. Ahogy a rendőrtisztviselők szobáról szobára jártak, a román diákok avizót adtak egymásnak, mire azok, kikre a vizsgálat sora került, az ablakokon hajgálták ki az ágy alá rejtgetett veszedelmes fegyvereket.

A kutatás befejezte után az összes tanuló ifjuságot megidézte a rendőrhatalóság, mely most szigorúan folytatja a vizsgálatot.

Ujabb adat a csütörtöki tüntetéshez.

A Zemplényi-kávéház előtt csütörtök este rögtönzött tüntetésnek, mely alkalomból Mangrákat leköpdöste az intelligens kávéházi publikum, még egy áldozta van, kiről eddig érthetetlen módon, mit sem tudtak.

Horváth Géza asztalossegéd ez, kit a román diákok egyike oldalba szurt. A sérült állapota súlyos s most a kórházban ápolják.

Följegyzésre méltó dolog az, hogy a csütörtöki heczz alkalmával Mangra testőrségét 2 végzett és 3 másodéves theológista képezte.

Ezek a kihallgatás alkalmával azt adták elő, hogy ők csak szeretett tanárukat Mangrát akarták a bántalomtól megvédeni, s ezért önként csatlakoztak hozzá.

A péntek este.

A tegnapelőtt este rendezett tüntetésben 2-3000 főre menő tömeg vett részt. A tüntetők a legcsekélyebb botránycsinálás nélkül vonultak a theologia épülete alá, ahol a királyt éljenezték s abczugolták a hazaárulókat, köztük Mangrát. A tüntetés zajára kinyitlak a theologiai épület ablakai s a román tanuló ifjuság óriási köveket, léceket, deszkákat és fahasábokat zudított alá.

Két rendőr, Halász János és Szűcs György, súlyos sebet kapott fején az iszonyu erővel lesújtott kövek által, Fiola rendőrmester karján sérült meg.

Rendőri intézkedések.

A rendőrség tegnap este messzemenő intézkedéseket tett. Az egész rendőrség mozgósított. Váltások nem történtek egész éjfélig. Lovasrendőrök czirkáltak a városban. A főkapitány tegnap a következő különleges intézkedés megtételét látta szükségesnek, melyet falragaszokon ad a közönség tudomásra.

A rendelet ez:

Személyesen meggyőződtem, hogy a városunkban 3 nap óta felmerült zavargások kezdeményezői többnyire serdületlen ifjak, kereskedő és iparos tanoncok s iskolás gyermekek.

Elrendelem tehát, hogy máától kezdve további intézkedésig a serdületlen koru ifjak, tanoncok- és iskolás gyermekek este 8 óra után a házat el ne hagyják s magukat az utcán ne mutassák, mely intézkedésem szigorú ellenőrzésére jelen hirdetemélyem által a szülöket kereskedőket s iparosokat úgy a fiuk gondnokait a legkomolyabban felhívom.

A mennyiben a jelen intézkedés daczára a serdületlen ifjak, diákok tanoncok s inasok esti 8 óra után az utcán találtatnának, utasítva van a rendőrség azokat bekísérni, s miután kilétek megállapítva leend, az illető szülék, főnökök, mesterek, vagy gondnokok az 1879. XL. t.-cz. 27. §-a értelmében felelősségre vonatni s büntettetni fognak.

Aradon, 1892. július 2-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Hamsea nyilatkozata.

Hamsea Agost, szeminárium igazgató, nyilatkozatot küld lapunkhoz, mely az aradi sajtó tévesnek tartott közlését rektifikálja.

A helyesbítések legnagyobb részükben nem a mi lapunk közleményeit illetik ugyan, de a rend és béke helyreállításának kedvéért, melyet a nyilatkozat is czéloz, szívesen helyt adunk annak lapunkban, sőt még a megjegyzéseket is mellőzzük, melyeket a nyilatkozat egyes részeire tehetnénk.

Tekintetes szerkesztőség!

Az utóbbi napokban történt tüntetésekre, illetőleg azon téves állításokra vonatkozólag, hogy ama tüntetéseknél az én vezetésem alatt levő tanítóképezde és papnövelde növendékei is okot szolgáltatnak volna, egyrésztől az igazság kiderítése érdekében, másrésztől pedig azon czélból hogy a közönség a tények valódi állásáról tárgyilagos tájékozást nyerjen, felkérem a tekintetes szerkesztőséget, hogy becses lapjában a következő helyreigazítást nyilvánosság elé bocsájtani szíveskedjék.

Helyén valónak találok megjegyezni azt, a mi különben magától is érthető, és a mit az intézet multja is eléggé bizonyít, — hogy az intézet történetében nincs eset arra, hogy növendékeink tüntetéseknél részt vettek volna.

Valótlan azon állítás, hogy a Zemplényi-kávéház előtt történt tüntetésnél 30 szeminári-

a máskor lanyha vér s a perczen végig viharzott rajtunk évszázadok elnyelt keserűsége, a jól ismert leborított sötét fátyolt a lelkesedésnek ez a vihara fent lobogtatta, meglátzott egész meztelenségében a kajáság és alattomoságnak ama szörnyű halma, melyekkel ez a hülsen, örökké áskálódó népelem, demagógjaitól ösztökélve, bennünket nemzeti veszedelmekbe sodort.

S midőn a tisztos reverendát — melyet vajh folt és mocok ne érjen soha! — formálisan lepökte a felzudult áradat, a körülálló szerint, ennek szenvedő birtokosa így kiáltott fel:

— Mi különbség van hát most köztem és a hegyvidéki pópá közt? A reverendám éppen olyan czondra.

Kollegáimat, a kik nem pinczelakók, komoly eszmelk papirra vetésére tüzelik ezek a tagadhatlanul komoly események, ám itt a vonal alatt inkább az állapotok derültebb részleteit hámozom elő.

Egy kapukulcs játssza e tekintetben a főszerepet. Tulajdonosa e kapukulcsot reggelenként megcsókolja és lepötyögtet jóvoltáért egy pár olvasószemet. Ez a kulcs egy második Széchy Dezső. Zordon haláltól mentette meg kollegáimat. Mert revolvernek nézték a kapukulcsot, mint Robinzon Péntekje istennyilának a puskalövést. És mint e római sarjadékok ősi és hősi bátorságához illik, szétrebbentek. A huszonhat román tetemre hívója pedig általunk, hírlapírók által irigyelt polczra szedelődött: a vértanuk kenyeres polczára. Már csinálja is neki a glóriát a mérnök-szabó, ki tudvalevőleg oly nagyon szeret — glorifikálni.

Mig a kárpitos-ifjak Violával idézik elő az alföldi haramia korszakát, addig ezt a zsáneret Rákóczy Minály firmája alatt eljátsza a kis Mikula György. Mert valószínűleg ő cselekedte meg, a minthogy ilyen dekadenciás ötlet csak vékony invenczióju drámaíró agyában teremhet. De ezért Lippán lázasan foglalkozott a városi plajások serege. És mint rendszeren az ilyen lázas nyomozások — a sikeréienséggel lönek lehűtve.

Valahány komoly gondolkodó végig lejt manapság a Szabadságtéren, én azt olvasom le arcukatokról, hogy töprengnek: Monyásza-e, avagy Gastein?

A kettő között legalább is csak az a különbség, hogy Gasteinban már megesezt a három császár találkozás, Monyászan meg ez évben lesz meg. Így rebesgették hetekkel előbb az ujságok. Sőt a dalai Lámát, Urge Nácit, a khinai róm. katolikusok esztergomi hercegprímását is ide rendelte már a leleményes riporter. Ne tesszen tehát csodálkozni, ha Wencckheim Frigyes gróf megszeppent és Monyászára kimondja azt a jelszót a mit ő Felsege annak idején Szegedre mondott: „Legyen szebb mint volt!“ Olyan fürdőszoba épül mint a Vatikán (egyelőre az ezer szobából 800-at elengednek). Zaráy Odön, ki minden megyebeli históriát számon tart, hogy Aradmegye földrajzában felhasználja, legközelebb Monyászáról ezt magoltatja be a mi édes gyerekeinkkel a tankönyve révén:

Monyásza nemcsak hazánk, de a világ egyik legnevezetesebb fürdője. Bérloje Wilitz Lajos déznai jegyző. Fő fürdőépülete hatalmasabb a Vatikánál. Csobogó meleg vi-

zében tött rákok uszkálnak. Vidéke festői. Hozzá gyors vonatok vezetnek a világ minden tájéka felől. Egy kis ötvilágrész ez a kies hely a szezon közepén. Kalmukok és talmúdok együtt. A világ minden náczioja! Uj fellendülését az 1892-ik évtől származtathatjuk.

— A napokban párolgásom leghatványozottabb helyzetében egy csupaszkepű fiatal uracska ajkáról e szavakat lestem le:

— Miért nem vagyok én országgyűlési képviselő?

Hozzá törttettem. Megragadtam a karját. — Tehát az ön fizetését is lefoglalták, szerencsétlen? . . .

— Nem. Szeretném meginterpellálni Szapáryt — és itt szendén elpirult a szentem, — Simli Mariska miatt, a kit Belgrádban elfogtak. (O, szüm mért keseregsz ily ádáz módra.)

Még csak egyre voltam kíváncsi.

— Mondja fiatal ur, nem makói maga? Vereshagyma formára gömbölyöd az ifju ur arca:

— De. Az.

— Tudtam, tudtam. Mert csak Makón születhetnek ilyen interpellációkban oly szörnyű betegek.

Szegény Major Miklós, makói Salacz Gyula! Ezután nem huszonhét, — mint a héten lefolyt gyűlésen, — hanem 42 interpellációt akasztanak a nyakadba.

Mert a hegyek — egereket szülnek.

Szaniszló.

umi növendék részt vett volna, mert az intézet szabályai értelmében a növendékek az igazgatóság tudta és engedélye nélkül egyáltalában nem mehetnek ki. — Három növendék kapott csak engedélyt a kimenetre rokonaik ittléte alkalmából, de nem jövének idejére haza, tegyelmi uton felelősségre fognak vonatni.

Téves továbbá azon állítás is, hogy tegnap a szeminárium ellen irányzott tüntetés alkalmával a „Telegraful“-hoz címzett vendéglőben növendékeink közül harminczan lettek volna összegyűlve, mert valamennyi növendékeink már este pont 7 órakor mindnyájan az intézet falai között voltak.

Nem felel meg a valóságnak azon állítás sem, hogy a tegnap esti tüntetésnél az intézet épületéből valaki a tüntetőkre lőtt volna, vagy kövekkel hajgált volna; hiszen tegnap az intézetben megejtett hivatalos házmotozás alkalmával a kiküldött bizottság sem törőbotokat, sem egyéb fegyvert, sem köveket nem talált, és nem találhatott. Lehetséges azonban, hogy a növendékek közül egyik-másik talán vissza dobta azokat a köveket, amelyek a tüntetők az ablakok felé irányoztak, de ez egy oly körülmény, a melyet éjnek idején ellenőrizni lehetetlen.

Továbbá teljesen téves azon állítás is, hogy az intézeti igazgatóság nem tett volna meg mindent, ami hatalmában áll a végből, hogy az ifjúságot csendes és hazafias magatartásra bírja és buzdítsa; mert ellenkező esetben a növendékek, mint bármely más fiatal emberek, a pillanatnyi felindulás hevében oly tetteket követtek volna el, amelyek szomorú kimenetelük lehetett volna, de amelyek tegnap este szerencsére nem történtek meg.

Es hogy ezen kínos helyzetnek vége vessék és hogy mindennemű alaptalan gyanúsítások megszűnjenek, az igazgatóság engedett a körülmények kényszerének és sietett intézkedni, hogy az ifjúság még ma félbeszakítván a folyamatosan levő vizsgálatokat, a tanév befejezése előtt hazabocsátassék.

Végtére szükségesnek találok kijelenteni még azt is, hogy tekintve tanuló ifjúságunk komoly és hazafias irányu nevelését igen sajnálandó az, midőn mások tetteiért az ártatlan tanuló ifjúság ily sértő és életveszélyeztető támadásoknak van kitéve, és midőn az intézet, a keresztényes nevelésnek ezen szentélye ily utcái tüntetések által aláztatik meg.

Kiváló tisztelettel:

Hamsea Ágoston,
szemináriumi igazgató.

Tegnap.

Sarlot Domokos főkapitány tegnap falragaszok útján rendelte el, hogy a serdületlen ifjúság, mely 3 nap óta hecczeket rendez, este 8 óráig a utcán nem mutassa magát, mert azokat, kik e rendeletet figyelmen kívül hagyják, a rendőrség a városházára kíséri s másnapig fogva tartja, míg személyazonossága megállapítva nem lesz. Kiskorukért a szülők, gondnokok és mesterek vonatnak felelősségre. A rendeletet ki is dobolták minden utcásarkon.

A hatás nem is maradt el. Az utcák csöndesek, nyugodtak voltak. Az ifjúság nem is kísérelt meg semmiféle tüntetést.

A Tökölly-téren és Kelemen-téren megkettőztették a rendőrök számát, a város utcáit pedig erős lovas-patroll járta be.

Sarlot Domokos főkapitány és Nyáry Béla alkapitány kocsival járták be a várost, nem fődözve fel sehol még nyomát sem a tüntetésnek.

A tegnap tehát teljesen méltóságteljes volt.

Mit csináljanak gyermekeink a szünidő alatt?

Arad, július 2.

— Két cikk. —

I.

A muzsa csarnokainak ajtai az elhangzott „Te Deum“ után bezárultak; a tanulók s tanítók szétszórtak; a tanulók s tanítók — új erőt gyűjtésnek a két hó után folytatandó munkához. Szüksége is van arra mind a két, hogy a 10 óráig mun-

kában tartott szellem, a megfeszült értelmi erő a tovább folyó küzdelemhez, munkához visszanyerje előbbi rugékonyságát. Ez a közvélemény a tanulók és azok tanítóiról a szünidőt illetően; s miután ez ellen még sikra nem szállt eddig senki, abban igazságot vélünk rejteni.

Ezen bölcselkedést azonban nem folytatjuk tovább, helyette inkább azon kérdést kívánjuk fejtegetni, hogy mit csináljanak gyermekeink a szünidő alatt? miként töltsék idejüket, hogy a szépet, a kellemest a haszonnal egyesíthessék?

Hogy az általunk feltett időszertű kérdésre megadhassuk a kellő feleletet, szükségesnek tartjuk előbb fellebbenteni a fátyolt arról, hogy — tapasztalataink szerint — miként szokták eltölteni ifjaink a két havi szünidőt s azután abból fogjuk levezetni a rezultátumot arra nézve, vajjon helyesen van-e az úgy s ha nem, mi lépjen helyébe?

Kétségtelen, hogy a szünidő alatti foglalkozás lenyegesen különbözik nemcsak az ifjak között fennálló kor, hanem a szülők anyagi helyzeteire, valamint az egyes vidékek félése és klimatikus viszonyaira való tekintettel is. Így a serdültebb s kedvezőbb anyagi viszonyok között levő tanulóknak majdnem kizárólagos szünideji foglalkozásul a vadászat szolgál. Ez a legveszedelmesebb mulatság, amelynek már annyi gyászos következménye ismeretes, de daczára ennek, a szülők még nem okultak eléggé. A szórakozás e nemét iskolába járó növendékek megengedni még akkor sem kellene, ha felnőttek társaságában menne végbe. Valamint el kellene tiltani a flóberézést is.

Nem kevésbé veszélyes mulatsága a kártyázás is, sőt talán még amannál is veszélyesebb, mert az ifjunak nemcsak fizikumát, hanem erkölcsét is veszélyezteti. Az éjjelezés, a folytonos izgatottság, mely a kártyázó szenvedélyeit csak fokozza, megtámadja az ifju testi egészségét, az esetleges anyagi veszteség pedig, melylyel a szórakozás ezen neme elkerülhetlenül össze van kapcsolva, nem egy esetben oly bűnökbe sodorja, melynek a legtragikusabb vége szokott lenni.

S mégis hány szülő találkozik, a kik maguk rendezik a tarokk és egyéb partikat, hogy kedvenceik szünidejét kellemessé tegyék! Valóban nem tudjuk, melyiket sajnáljuk inkább: a meggondolatlan apát-e, ki vétkes könnyelműséggel mótelyezi és mérgezi meg saját vérenek sarját, avagy az éretlen ifjut, ki talán öntudatlanul kásziti elő azon drámát, azon katasztrófát, mely oly sok áldozatot követelt már az életben.

Mások ismét a semmit tevésbe, a lomha lustálkodásba temetik összes idejüket. Az imádásig szeretetre méltó, gondos édesanya befüggönyözi, besötéti az „urfi“ hálószobáját, ki féldélig elalszik, mint valami havasi morga, s egész nap lustálkodva heverész a pamlagon, vagy a kerti lugasban. Az ilyenek jelszava az evés, ivás, alvás, amelyből nem tudnak mértéket tartani, mit sem törődve azon káros következményekkel, melyeknek az ily elkenyésztetett fizikuma individuum ki van téve, kit szülék, rokonok s ismerősök tejbé-vajba fürösztének s gondtalanná, kellemessé, könnyűvé igyekeznek varázsolni a vakációt. A sport ezen neme tagadhatatlanul kellemes és kevésbé oly veszélyes, mint a két előbbi, de erkölcsi háttérben ott sötétlenek a vészjósló tellegek.

A folytonos eszem-izsomhoz szokott ifjunak a dözsölés, lakmározás fog szenvedélyévé válni s vágyainak non plus ultrája: a testi élvezetek minél mohóbb kielégítése s böl fog állani, s miként a mértéktelenül alkalmazott fűszerek elrontják az ételek ízét, sőt némelyeknek nagyobb mérvű alkalmazása méregként hat, úgy hat az ifjura is a tivornya, dorbézolás, melynek gyökerei nem ritkán a szünidei eldorádában találhatók fel, arra vezethetők vissza.

De találkoznak ismét olyan szülék is, a kik abban lelik legfőbb örömeiket, ha gyermekek egész napon át a könyvekben buvároznak s összeolvas tücsköt, bogarat a nélkül, hogy a mű szellemét az ifju gondolkodási körénél, értelmé fejlettségével összhangzásba igyekeznének hozni. Ezekből a könyvmolból lesznek a regényhősök, kik agyuk megtelik az ábrándmazott oly képekkel,

gukat az élet tapasztalataival ellentétbe helyezik, s az ilyenek nem ritkán nagyon korán meghasonlanak önmagukkal, mely meghasonlásnak aztán többnyire drámatikus vége szokott lenni.

A regényolvasás csak úgy ártalmatlan s képző hatása csak akkor következik be, ha a mű tárgya és szelleme megfelel az ifju szellemi és értelmi fokának, a nemes érzelmeket ápoló események etikai irányát nem szorítják háttérbe vérlázító dolgok, erkölcsrontó képek.

Minden szülőnek előbb át kellene olvasnia azon művet, melyet gyermekének adni akar s ezt csak akkor tegye, ha meggyőződött alaposan arról, hogy ezt minden káros következmény nélkül olvashatja.

Rébusz.

Külföld.

Parlamentális válság Ausztriában. (?)

Bécsből írják, Taaffe gróf miniszterelnök ma Ellischauből Bécsbe érkezett, s így most el fog dönti, hogy milyen az állapot az országházban. A miniszterelnököt délelőtt a király két óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta, mely után Kuenburg gróf miniszterrel konferált, délután pedig minisztertanács volt, mely kizárólag a parlament helyzetével foglalkozott. A politikai körök érdeklődése leginkább a valuta-bizottság tanácsai felé fordul. Az egyesült balpárt, mint eddigi magatartásából látható, nem fog politikai kérdést csinálni a valuta reformjából. Csak az nehezíti az ügy elintézését, hogy a valuta-javaslatok tárgyalása alatt az igazságügyminiszter néhány olyan rendszabályt foganatosított, melyek által épp az egyesült balpárt érzi magát mélyen sértve, a mely éppen ezért az igazságügyminiszter eltávolítását követelte, a mit azonban Taaffe gróf oly határozottan visszautasított, hogy e kérdést aligha fogják egyhamar bolygatni.

Az amerikai elnökválasztás.

Mineapolisból jelentik július 1. kelettel: A nemzeti prohibicionisták konvencziója Bidwell tábornokot választotta meg jelöltté a köztársasági elnökségre.

Tanügy. Értéslítők.

— Az iskolák beszámolói. —

III.

Az aradi államilag segélyezett kereskedelmi akadémiára egy testes füzetben számol be az 1891-ik tanévről. Az értéslítő úgymen van szerkesztve. Első cikke a Széchenyi István százados iskolai emlékünnepélyével foglalkozik. Somogyi Gyula intézeti tanárizmos emlékbeszédének reprodukálása tapintatos dolog. Vajha az intézet volt és mostani növendékei újra meg újra elolvassák! Az értéslítő az akadémia szervezeti szabályait is hozza.

Az intézetnek összesen 159 növendéke volt. Ekvözben 3 tanuló kilépett. Ebből aradvárosi 50, aradmegyei 30, békésmegyeyei 20, temesmegyei 11, ausztriai 1. A növendékek 85.12%-a magyar volt.

Az érettségi vizsgálatra 36 növendék jelentkezett. Ebből 3 jeles; 10 jó a többi egyszerűen éret.

Az előmenetről következő adatok beszélnek: Jeles 4; jó 37; elégséges 83; egy tárgyból elégtelen 9; két tárgyból 13; több tárgyból 10.

A tanári kar tagjai közül Ábrahy Lajos igazgató és Somogyi Gyula irodalmilag is működtek. A helyettesítés 50 esetben vált szükségessé. Varga Ottó helyébe Danko Albert lépett a tanári testületbe.

Két iskolai ünnepély is volt. Szeptember hó 21-én Széchenyi — és június 8-án I. Ferencz József királyunk megkoronáztatásának huszonöt éves emlékére.

A beiratások szeptember elején a marosparti intézetben történnek.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 766 mm, minden hátról 765 mm. Hőmérséklet: szél iránya és ereje: reggel társasútán 2 órakor 3 órakor 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel 0 órakor délután felborult. Csapadék az utóbbi 24 órában milliméter.

H I R E K.

Július 3. Vasárnap. Róm. kath. naptár: J. sz. vére. — Protestáns naptár: Jácint. — Görög-keleti naptár (június 21.): Julián. — A nap kél 4 óra 8 perczkor, nyugszik 8 órakor.

Július 4. Hétfő. Róm. kath. naptár: Ulrik. — Protestáns naptár: Ulrik. — Görög-keleti naptár (június 22.): Oszéb. — A nap kél 4 óra 9 perczkor, nyugszik 7 óra 59 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola. földszint.

Térzene minden vasárnap délelőtt 11—1/2-ig a várbeli díszterem, pénteken délután 6—1/2-ig Zemplényi előtt és városligetben, hetenként felváltva.

Július 3. Az arad-csanádi öntöző-csatornatársulat közgyűlése Mezőhegyesen, délelőtt 10 órakor.

Július 12. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— Vidéki előfizetők részére mai lapunkhoz czimfelirattal kitöltött utványokat mellékelünk, hogy annak felhasználásával az előfizetések könnyebben eszközölhetők legyenek. Az előfizetések megújítását egyben tisztelettel kérjük, hogy az expedicióban beállható zavarokat elkerüljük.

— Az „Aradi Nyomdatársaság“ feleit értesítjük, hogy mindazon sürgős munkákra nézve, melyek a vasárnapi munkaszünetből kifolyólag vasárnap végezhetők, értekezhetni Varga Józsefnél, a nyomdatársaság üzletvezetőjénél (főut 6. szám, Ottrubay ház).

— A hivatalos lapból. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: Pogány György nyug. főispánnak azon alkalomból, hogy a dévai állami főreáliskola tanulói javára 1500 frtos alapítványt tett, őszinte elismerését és köszönetét fejezte ki.

— Sárlos Boldogasszony. Nem volt piros betűkkel nyomtatva a kalendáriumban a tegnapi nap, sárlos Boldogasszony ünnepe. Az egyszerű, fehérruhás munkások patronusnője ő, akik ma fognak ahhoz a hatalmas munkához, ami van olyan fontos, mint a fényes diplomák, államférfiak munkája. Az aratás országokat tápláló munkája most veszi kezdetét. A nép verítéssel imádkozik: azok is vannak oly becses gyöngyök, mint az olvasó szeméi...

— Márki Sándor dr. egyetemi tanár. Márki Sándor dr az aradi Kölcsey-egyesület tiszteletbeli alelnöke legközelebb kolozsvári egyetemi tanárrá fog kineveztetni. Erre vonatkozólag a „K—r“ ezeket írja: „Márki Sándor dr. történetírónak kinevezése egyetemünkhöz e napokban fog megtörténni. — Kinevezési okmányára — hir szerint — a kabinetirodából már visszaérkezett“.

— Közigazgatási bizottsági ülések. Arad város és megye közigazgatási bizottságai e hó 7-én tartják havi rendes üléseiket, a szokott időben és helyen.

— Az aradi lovaslaktanya. Nagyon valószínű, hogy az idén hozzá sem fognak a lovaslaktanya építkezéseikhez. A jóváhagyás véggett felterjesztett tervek még nem érkeztek le a miniszteriumtól s a szükséges terület, mit a város ad, nincs még kimérve.

— Mezőhegyesre! Sokan mennek ma el Aradról és a környékről Mezőhegyesre, hogy egy jelentős közgazdasági esemény valószínűsítésére lényeges határozatokat hozzanak. Az arad-csanádi öntöző-csatorna ügyében tart az érdekeltség ma tanácskozást, a lapunkban már többszörösen közzétett program szerint s elhatározásai bizonyosan nagy fordulatot jelentenek e fontos ügyben, mely ekként valószínűsítésére felé nagy lépésekkel indul. Példát nyújtunk ebben is mint sok másban azon vidékeknek, melyek a folyók iszaplerakódásait a termőerő fokozására szintegy felhasználhatják, mint mi. Az érdekeltség tanácskozása reggel 10 órakor lesz a központi vendéglő nagytermében megtartva. Lapunk külön tudósítót küldött ki.

— Arad város egészségügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott Polák Gyula dr. elnökletével. A bizottság elnöke Polák Gyula dr. orvos jelen-

tést tett a vörheny- és difteritisz-járványról. A vörheny, miután 16 nap óta újabb betegülések elő nem fordult, megszüntnek tekintendő. A vörheny-járvány lefolyása kezdettől fogva ez volt: 1891. évi szeptember havában előfordult 38 betegedés, októberben 109, novemb. 24, januárban 15, februárban 4, márciusban 4, áprilisban 6, májusban 6, június hó közepéig 5 eset. Összesen 267 betegedés 17 halállal. A difteritisz-járvány még egyre tart és jelenleg 14 beteg van gyógykezelés alatt. Az ülés folyamán a bizottság tárgyalta a belügyminiszter ama felhívását, melyben kéri, hogy mi az oka a járvány hosszu tartamának? Konstatálta a bizottság, hogy ennek oka némi köztisztasági mizériákban, a vízvezeték és csatornázás hiányában az alsóbb néposztály idegenkedésében az óvintézkedésektől, a mostoha megélhetési és lakásviszonyokban rejlik. Azonkívül a közkórház nem elégséges a betegek befogadására, miért is egy gyermek járványkórház felállítására égető szükséget képez.

— Aradi tanító 40 éves jubileuma. Kicsit félünk, hogy nem hiszik el. Némethy Károlyt, a községi tanítói kar emez örök-ifju tagját leplezzük le mint negyven éves tanítót. Veterán ő a tanügy szolgálatában, bár ifju lelkesedéssel, szívvel-lélekkel működik az embernevelés magasztos feladatainak győzelmére. A diáktársadalomnak egy részét tanítványaiul tudja, kik jól emlémben tartják, hogy Némethy egykoron a betüvetés nehéz misztériumaiba őket bevezette és fényesen óhajtják megjubilálni október elsején, mikor Némethy negyven éves tanítói pályájának fordulatan áll. Ezuttal nemcsak a tanítói pályán eltöltött munkásságot ünneplik meg, hanem a társadalmi ember is, a ki tollal, szóval működött Arad fejlesztése érdekében tehetsége legjavával és aki különösen a tűzoltói intézmény, és a honvédegyelet körül szerzett nem mindennapi érdemeket. Az ő szorgalmának köszönhetünk egy kétkötetes munkát is, mely Arad tanügyéről szól. Volt növendékei a jubilálás módozatai iránt legközelebb tanácskozni fognak. Az „Aradvidéki Tanítóegylet“ is ünnepelni fogja munkás tagját.

— Zancsó Benedek dr. liceumunk volt jeles tanára, jelenleg budapesti főgymnáziumi tanár, romániai tanulmány-utjáról félévi távollét után visszaérkezett. A kolozsvári tankerület főigazgatójává való kinevezése márcsak napok kérdése.

— Az aratás nálunk. Az aratás nagy munkája a mai nappal már kezdetét vette, ezer és ezer kasza nyomán dől sorba a megérett vetés. A nagy Alföldön valami csodálatos módon élénkült meg a hemzseggő emberektől a lát-határig nyuló, máskor elhagyott pusztá, a melyen kalászkok ringása bájos képet nyújtott. A mélységes csöndet immár zaj veri föl s kaszapengéstől kísért nótá hallatszik ott, a hol csak a fűj adott hangot. A nagy, az igazi szüret kezdődött meg Magyarországon. Az az idő, mikor a gazda pénzt lát s kincsek hevernek szerteszét a földeken. Persze van aggodalom is elég. Általános a drukk, hogy mint fizet a buza s a legérdekesebb esemény lesz most a próbacsepeles, a mely mellett a gazda szemében eltörpül a legrettenetesebb kolera- és háboruhir is. Most dől el, hogy milyen az idei termés, bárha körülbelül általánosságban nincs tájékozatlanság. És mint ilyenkor mindig, most is megindul a panasz, a mi a magyar gazda speciálitása, mert mindig többet vár, mint a mennyi van. (Es olykor többet is költ, mint a mennyi lesz.) Azután jön még a rendes panasz is, a mi abból áll, hogy a termés ugyan jó közepes, de nincs ára; vagy pedig: van ugyan ára, de alig termett valami. Egyszóval benne vagyunk az aratásban és hull a vetés a sarjuval együtt és kellemes, édes illat száll föl a mezőségeken, a hol annyiban is jobban, könnyebben megy a munka, az igen nehéz munka, mert pokoli hőségről szó sincs.

Már árpakereszték, a hol az árpát nem petrenczébe rakják, vannak is a határon.

Néhol nagyon szép terméseredmény lesz. A megdült buza kevés, a kalászkok fejlettek, csak ritkások a vetések általában. A rozsdá főleg a csanádmegyei részeken lépett fel izesztőbb mértékben.

— Aradi Zsigmond Velenczében élő magyar szobrász, az arad isétányon lévő emlékszobor zseniális alkotója, a mult napokban Turinba utazott, hogy Kossuth Lajos arczképét elkészítse. A művész Kossuthot a legjobb egészségben és ernyedetlen munkálkodás közepett találta.

— Jubiláló plebánosok. A csanádi egyházmegye klerusának négy érdemes tagja üli meg július 19-én áldozárrá felszentelésüknek negyedszázados évfordulóját: Grosz József dr lippai apátplebános, Bauer György temesvári zárdabeli gyóntató atya, Schäffer Ferenc sándorházi és Sárosy József perlaszi plebános. Különösen Lippán nagy méretű ünnepélyek lesznek a jubileumos napon, mert Grosz apát méltán nagy népszerűségnek örvend.

— Új gépberendezés a mértékhitelositő hivatalnál. Az aradi mértékhitelositő hivatal gépberendezése elavult, megromlott, miért is új gépszivattyura és kazánokra van szükség. Ezek beszerzése 2600 forintba kerül a városnak,

— Gyermekének gyilkosa. Rémes esetnek színhelye volt tegnap délelőtt Székállháza községe, Kazinszky nevű pályáőr veszett kutyára akart löni, de kutya helyett a fűben játszó két gyermekét találta és pedig az egyiket szivbe, ki is azonnal szörnyet halt, a másiknak nyakába furódott a golyó: a szegény gyermek a halállal vívódik.

— Megszaporodott légszeszlámpák. A Nádor-utcában két légszeszlámpát állítottatott fel a tanács. A lámpák szeptember elsejétől kezdve éjtélég fognak égni.

— Műkedvelők a szinpadon. Az aradi iparos ifjak ma adják elő Violett. Szigeti József népsziművét. Az előadás, az elő jelek után itélve, igen látogatottnak ígérkezik. Helyárak az előadásra: I-ső hely 60 kr, II-ik hely 40 kr, III-ik hely 30 kr, álló hely 20 kr. Az egylet tagjai kedvezményben részesülnek. Kezdeté esti 8 órakor. A tiszta jövedelm a ház alapra fordittatik. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak.

— Sennoritás. A dohángyarak újszülöttje „Sennoritás“ néven tegnap délután megjelent. Elegáns szivartárczában 10 darab 50 krért kapható. Az új szivar valamivel nagyobb az ismeretes havannaszivarkánál s körülbelül ugyanolyan minőségű is.

— Orvtámadás kaszával. Mint levelezőnk írja, Petris közseg utcáján Argyelán Tomát egy ismeretlen orvul megtámadta és kaszával éktelen sebet vágott a nyakán. A tettes megszökött. A véres kaszát a mezei munkára járó lakosság egy árokban találta s azonnal elterjedt a babonás hir, hogy az ördög járt a községben véres kaszával. A csendőrség azonban elfogta a tettest, Hill Antalt s így a lakosság megnyugodott abban, hogy nem az ördög kezelte azt a véres szerszámot.

— Tűz Galsán. Levelezőnk jelenti: Marczinák József galsai lakos háza mult hó 30-án hajnalban leégett, a tűz valószínűleg gyújtogatásból származott. Az épület biztosítva volt.

— Tilos homokkordás. Az egyes vállalkozók eddig Ségából szállították a homokot. Mivel azonban a ségai homokkordás nagyon lepadt, a városi tanács kimondta, hogy onnan többé homokot hordani nem szabad s az építkezési vállalkozók lássák el magukat előre Marosból keltő homokkordással.

— Mit szivunk jövőre? Új szivarkák gyártanak most a temesvári dohánggyárban „Kalifa“ a neve az új szivarkának, mely keisebb a „szultán“ szivarkáknál és finomabb török dohányok keverékét fogja tartalmazni. Az új szivarka aligha kerül forgalombba újév előtt.

— Elbeszél summa. Szlatina községben Mayer Samuhoz beállított Teller István szép beszéddel 115 forintot kicsalva, megszökött. A beszédes csalót a csendőrség nyomoza.

— Nem lopás, hanem verekedés. A mult napokban közöltünk egy hirt, mely szerint Stankovits Kálmán, Deák Ferencz és Richter Sándor lopás miatt

ítelt rabok kérvényt intéztek a királyhoz hátralevő hat hónapi fogház büntetésük elengedése végett. A kérvényezők hozzátartozóinak kérelme folytán szívesen igazítjuk helyre ezt a hirt, amennyiben az illetők nem lopásért, hanem egy his utcai verekedésért vannak elcsukva.

— **Gőzgépezők vizsgálja.** A gőzgépezők és kazánfűtők aradi vizsgáló bizottságánál a július havi vizsgálatok 14-én fognak megtartatni. Jelentkezni lehet 13-án déli 12 óráig az aradmegyei államépítészeti hivatalnál.

— **Katonazene.** Ma este a 33-ik gyalogezred zenekara H u l k a Ede karmester vezetésével ifj. S c h ö r Béla a „Vadember“-hez címzett díszes udvarkert helyiségében játszik. A zeneestély kezdete esti 8 órakor. Belépti díj 10 kr.

— **Elveszett a városligetben a péntek délután megtartott térzene alkalmával egy szafir-kő és két fehér gyönggyel díszített női arany mellti. A becsületes megtaláló felkérte, hogy a rendőrségnél átadni szíveskedjék, hol illő jutalomban részesül.**

Mulatságok.

— Aradon és környékén. —

— **Az aradi kereskedő ifjak bálja** alkalmából felülfizettek: Mittelmann Bódog 5 forint, Gschwindt A. Bécs 5 frt, Probst K. és társai 3 frt, Grimm A. József 3 frt, Back J. Bécs 3 frt, Marek és fia 2 frt, Nagy Lajos 2 frt, Schloss Miksa Bécs 2 frt, Benger és Fiedler 2 frt, Michelstädter E. S. 2 frt, Horovitz és Frank Bécs 2 frt, Weinberger János 2 forint, Wechsler József 1 frt, ifj. Klein Henrik 1 frt, Schäffer Lipót 1 frt, Gottlieb Sándor 1 forint, Beck Adolf 1 frt, Tenner Lipót 1 frt, Kell Manó 1 frt, Sonnenfeld Vilmos 1 frt, Sonnenfeld József 1 forint, Kaufmann Jakab 1 forint, Weisz Márk 1 forint, Pollák Vilmos 1 frt, Schlesinger Jaques Paulis 1 frt, Kell Lajos 60 kr, Weinberger Ferencz 50 kr, Ungár Armin 50 kr, Herczog Miksa 40 kr, Weigensfelder 40 kr.

IRODALOM.

A legfrisebb könyv Rómáról.

— „Pillanatfelvételek római zárandokutamból“, írta: Horovitz Lipót. —

Csinos kis könyvet kaptunk ismertetésre. A világi költő-plébános: Horvitz Lipót legújabb munkája ez, egy pompás utirajz, mely elevenen, mondanám, hiriapirói szemekkel írja le római útját és végig a tárczairó könyvedségével tájékoztat kellemesen, mulatságosan arról a sok szépségről, mely az ő szemét is útja alatt foglalkoztatta.

Mindenki tisztán azzal az illúzióval teszi le a könyvet, hogy szinte látta is azokat amikről olvasott, oly elevenen tudja a látottakat szerző leírni, magyarázni és szemléltetni.

Melegen ajánljuk mindenki figyelmébe a kis kötetet, mely megység püspökünknek D e s s e w f f y Sándornak van ajánlva.

Egy megjegyzést azonban még ezek után is meg kell tennünk. És pedig: noha zárandokutáról van szó és noha papi ember írta ezt a könyvet, felekezeti különbség nélkül haszonnal kézbe veheti mindenki. Szerzőnek nem az volt célja, hogy áhitatos szándéka sikerét leírja, hanem hogy a művelt közönség, mely az antik szépművészetek városát életében legalább egyszer látni óhajtja — kezébe egy kis könyvet adjon, a miből megizlelje, minő esztetikai gyönyörűségeknek néz elébe, ha megy.

A könyvet R é t h y Lipót és fia adta ki. A kiállítás becsületére válik a nyomdának. A könyv ára 1 frt. Megrendelhető akár a szerzőnél Világoson, akár Réthy Lipót és fia Andrassy-uti üzletében.

Utolsó posta.

— július 2.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tudósítása. —

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyzők: Molnár Antal, Széll Akos, Lits Gyula.

A kormány részéről jelen vannak: Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, Wekerle Sándor, Josipovich Imre, Csáky Albin gróf.

Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

F á y Gyula előadó bemutatja a gazdasági bizottság jelentéseit.

S z é l l Akos előadó beterjeszti a ház hivatalnokaira vonatkozó szolgálati szabályzatot.

Annak idején napirendre tűzetik.

Következnek

a mentelmi ügyek.

Sima Ferencz ellen Tamády Antal régalmazás és becsületsértés miatt indított eljárásra

K u b i n y i Géza abban az esetben Sima mentelmi jogának felfüggesztését kéri.

Sima Ferencz ellenében Albertényi Antal is feljelentést tett a sajtó útján elkövetett régalmazás miatt.

K u b i n y i Géza előadó Sima mentelmi jogának felfüggesztését kéri.

Sima Ferencz ellen ugyancsak régalmazás és becsületsértés miatt Csongrád vármegye közigazgatási bizottsága is panaszt emelt.

K u b i n y i Géza Simának mentelmi jogát felfüggeszteni kéri.

Végül ugyancsak Sima Ferencz mentelmi jogának felfüggesztését párbaj miatt is kéri.

K u b i n y i Géza a mentelmi jog felfüggesztését javasolja.

A ház mind a négy esetben felfüggesztette Sima mentelmi jogát.

Következik:

az italmérési javaslat.

S z a l a y Imre azt mondja, hogy W e k e r l é t a községek semmi esetre sem fogadnák olyan éljenzéssel, mint az Andrassy-uton fogadták.

A termelők egyáltalán nem éljenzik a minisztert, legkevésbé éljenzik pedig a bortermelők, a kiknek érdekeit a kormány egyáltalán nem viseli szíven. Mikor a kereskedelmi szerződéseket tárgyalták, kizártnak mondták az olasz borvám leszállítását. Még nem mult el félve annak s máris leszállítják a borvámot. A mübor kérdésében az ország érdekeivel a legvakmerőbb játékot üzik. Gaál Jenő ellenzi a müborgyártás eltiltását, ami ugyanis egyoldalú ipari szempont. A mübor gyártása nálunk feltétlenül eltiltandó. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a szélsőbalon.)

G ö r g e y Béla üdvös átalakulást lát a javaslatban azon intézkedése által, hogy az italmérési adókat egyesíti, amivel a kezelést egyszerűsíti. Egyetlen pontjával a javaslatnak nincs megelégedve, mert bár ezen a téren is javulást involvál a javaslat, de nem elégíti ki az igényeket, amelyeket e tekintetben a javaslathoz fűztek. A szesznel az adók egyesítése nem lehetséges, mert ezt a vámszerződés akadályozza. Azután élénk hatással czáfolja az ellenzéknek a kizárólagossági jogra vonatkozólag felhozott ellenvetéseit. A javaslat kétségtelen előnye arra bírják, hogy a javaslatot megszavazza. (Élénk helyeslés jobbfelel.)

K u n Miklós: Adóemelést lát a törvényjavaslatban. Pedig elsősorban az adózó közönségre kellene figyelemmel lennie. A szeszadó kizárólagossága sokkal rosszabb állapotokat fog teremteni, mint a minők voltak a regále megváltása előtt. Nem fogadhatja el a törvényjavaslatot azért sem, mert a mestersegesen előállított bor adóját nem tartja elég magasnak. Csatlakozik Horánszky Nándor határozati javaslatához. (Helyeslés balról.)

Szólásra senki nem levén följegyezve:

E l n ö k a vitát bezárja s az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után.

H e g e d ü s Sándor előadó az ellen polemizál, hogy az adózásnak tulajdonitják a kivándorlást. Az elszegényedésnek nem az adó az oka, hanem a munkátlanág. Hivjanak

össze csak a kivándorlás ügyében szigorú aukétet, a mely az okokat megvizsgálja. Szóló meggyőződése szerint az eredmény az lesz, hogy a régi gazdálkodás, költsékes apasztja az egyesek vagyont. Szóló sok levelet látott kivándorlóktól. Mindannyija oda konkludál, hogy Magyarországon is megkereshették volna a maguk bérét, ha annyit dolgoztak volna, mint Amerikában dolgoznak.

Attérve magára a javaslatra, konstatahatja, hogy az italmérési és a fogyasztási adó egyesítését egyetlen felszólaló sem kifogásolta. Már pedig ez a törvényjavaslat lényege.

Az a kifogás, hogy a községekre nézve a kizárólagosság meg fog szünni, nem más mint tuzás. Az ellenzék különösen a magánfogyasztás megterhelését kifogásolja, de ez a kifogás sem áll teljes mértékben.

Azt is felhozták, hogy a kis községekben a bérlők monopóliumot fognak gyakorolni. De itt az a kérdés vajjon előnyére fog-e ez válni a közönségnek vagy nem? De monopóliummal szemben áll az, hogy a bor és sörkimézőknek is joguk van engedélyt kérni szeszadásra s ezek konkurrencziáját fogja szemben találni a regale bérlő.

Tulajdonképen a kizárólagossági jogról volt szó. Azt mondták, hogy ezt a jogot kiterjesztették, holott ellenkezőleg, e jog meg lett szorítva.

Az új rendszer határozott jobbulást mutat. Az ellenzés könnyebbé tétetik azáltal, hogy a foktartalom megállapittatik s megállapittatik a maximális bérösszeg is.

Egyben egyetért szóló az ellenzékkel s ez az, hogy az adók és illetékek terén nagy a zavar. De erre vonatkozólag a pénzügyminiszter már tett mindenkit megnyugtató nyilatkozatot, igérvén az adók reformját. Meg van győződve, hogy ez a törvényjavaslat előfutárja a reform javaslatoknak s ebből a szempontból azt elfogadásra ajánlja. (Zajos helyeslés jobbfelel.)

H o r á n s z k y Nándor azt hiszi, hogy az előadó lélekben elítéli a javaslatot, a melyet előszóval pedig dicsér. A mikor a közterhek fokozásáról van szó, az előadói székéből mindig azt hangoztatják, hogy ez a fokozás a fejlődés természetes következménye. Ne nagyon hangoztassák azt a fejlődést. Éppen ez az oka, hogy Ausztriában a valuta tárgyalásoknál azt hangoztatják, hogy a 10 százalékos hozzájárulás kicsiny, oly nagy Magyarország gazdasági fejlődése 67 óta. A magyar nemzet van olyan lovagias, hogy ha javulhatna a helyzete akként, hogy a kvótát emelhetné, bizonyosan meg is tenné azt. Kéri határozati javaslata elfogadását.

Budapest, július 2. (Saját tud. táv.) A képviselő ház ülésének további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

A vitát W e k e r l e felszólalása zárta be. Rendkívül érdekes beszéde két pontban kulminált, kijelentette, hogy a mübor gyártását eltító törvényjavaslatot öszkor benyújtja, az adóreform már jelenleg munkában van s reméli, hogy három év alatt elkészül.

A javaslatot a ház általánosan elfogadta, részleteiben hétfőn tárgyalja.

Emke koronázási alapítvány.

A koronázási emlékünnap öröme az Emke torda-aranyosmegyei választmánya Sándor Kálmán tordai törvényszéki bíró, fiók választmányi elnök vezetése alatt a jubileum napján Tordán nagy népünnepelet rendezett. A sikerült ünnepelet 156 frt 58 krt jövedelmezett, ebből 150 frt alapítványképen következő czimen küldetett be Kolozsvárra a központhoz: Emke torda-aranyosmegyei választmányának koronázási jubileumi alapítványa. A fennmaradó 36 frt 58 kr. a fiókterületeken fog Emke-czélokra fordittatni.

Gazdasági tanulmányut Amerikába.

Az amerikai gazdasági tanulmányut rendezése körül állandó nagy tevékenységet fejt ki az orsz. egyesületnek erre a célra kiküldött bizottsága. A legutóbbi ülésen határozata ment, hogy kettős utitervet dolgozzanak ki. A chikagói kiállítást látogatók minden hátrány nélkül elválhatnak a társaságtól. A társa-

ság Budapestről indulva, az utat Angolország, New-York, New-Port, Boston, Albany és Magyarán keresztül teszik meg Chikagoig, a hol 14 napot szentelnek a kiállítás megtekintésére és tanulmányozására. A gazd. egyesület tagjain kívül fel lesznek hívva a részvevőkre: az orsz. kertészeti egyesület, a magyar mérnök- és építész-egylet, a természettudományi és orvosegyesület.

Táviratok.

Párbaj,

Székesfehérvár, július 2. (Saját tud. táv.) Tattay festőművész és Landher technikus tartalékos tüzérhadnagy közt kardpárbaj volt. Tattay mellén, Landher szeme alatt sérült.

Kolera Franciaországban.

Páris, július 2. (Saját tud. táv.) Hivatalosan bevallották a kolera nosztrás jelenlétét. A szűkszavú távirat csak annyit jelent, hogy a járvány oka a Szajna rossz vize. Három hónap alatt 159 halálos eset történt.

Harcz francia katonák és tengeri rablók között.

Marseille, július 2. (Saj. tud. táv.) Tonkingból jelentik, hogy Thanhoban kemény harc volt egy 150 főnyi francia csapat és tengeri rablók közt. A francziák 16 halottat és 18 sebesültet vesztek, a tengeri rablók vesztesége sokkal nagyobb. A rablók végül megfutamodtak. Bennequin ezredes, ki el akarja vágni utjokat, üldözőbe vett őket.

Indiai kormány óvása.

London, július 2. (Saját tud. táv.) Simlából jelentik, hogy az indiai kormány formális óvást intézett az afganistáni emirhez, hogy ha a surlódások afgán csapatok és badjauriak közt tovább tartanak, a kormány követelni fogja, hogy az afgán csapatok vonuljanak ki Aszmatból, a honnan a Badjaur államokat fenyegetik,

Felhívás fegyverkezésre.

Tanger, július 2. (Saját tud. táv.) A múlt éjjel hírnökök által fegyverkezésre szólították fel a népet, hogy védjék meg a várost, ha a nazarénusok ki akarnának kötni.

Sztrájk.

Pittsburg, július 2. (Saj. tud. táv.) 150,000 bányamunkás beszüntette a munkát.

Közgazdaság.

Gazdasági tudósítások.

Galsa és környékén az aratási kilátások eléggé kedvezők. A buza középszerű természetű, az árpa gyenge, a rozs középnel jobb termést ígér. Az aratás 4-én kezdődik. A kukorica elég szép s jó termésre van kilátás. Gyepszéna jól fizetett, legelő elég jó s a jószág elég táplálékot talál. Filloxera-mentes szőlő kevés van, itt-ott még van csekély termés. A szőlő-ójtások fogamzása a tavaszinál csekélyebb, de a telepítés szépen halad.

Glogovác. A televénydusabb talajban a buza megdőlt. A kilátás elég kedvező. Középtermés lesz valószínűleg. Az árpa gyenge. Kukorica jól fejlődik. A gyep kiászott. Káposzta szépen fejlődik.

Elek. A határban már kezdetét vette az őszi árpa vágása. Az árpa nem éppen szép. Buza gyönyörű, itt-ott megdőlvén és szórványosan a rozsdá is mutatkozik. Munkások örömmel vállalják részre a vágást. Zárás elégedetlenség nem mutatkozik. Kőrös és környékén a búza szépen fejlődik.

pen virágzásban érte s e miatt nagyon hiányosan szemzett, e bajt csak a korábbi vetések kerültk el, míg a későbbiek többé-kevésbé szenvedtek. Az őszi árpa nem sokára aratható, ritkás ugyan, de kalászai szép nagyok. A tavaszi árpa meglehetősen áll. Az a b igen szépen fejlődött, ez közepén felüli termést ígér. Az esős időjárás nagyon kedvező volt a tengerire, a mely kitűnően fejlődik, ugyszintén a takarmány r é p á r a, mely azonban nem elég sűrű. A l ó h e r e másodszori kaszálása eléggé jól sikerült, míg a r é t i s z é n a gyengén fizetett; a legelők sem kielégítőek. Szőlőhöz kevés a remény, keveset fog adni. B.

Az aradi polg. takarékpénztár-részv.-társ. forgalmi kimutatása 1892. június hóról.

Takarékpénztári betétek.

Álladék mult hó végén	frt 1.015.553-68
Betétel folyó hóban	110.238-32
Összesen	frt 1.125.791-95
Visszafizetés ugyanezen idő alatt	96.950-15
Álladék folyó hó végén	frt 1.028.836-80

Kötelező takarékpénztári betételek:

Álladék m. hó végeig	frt 8.135-54
Betétel folyó hóban	282-—
Összesen	frt 8.417-54
Visszafizetések f. hó folyamán	340-41
Álladék f. hó végén	frt 8.077-13
Összes betéti álladék	frt 1.102.479-02

Folyó számla betételek.

Befizetés mult hó végéig	frt 117.350-09
" folyó hóban	88.715-—
Összesen	frt 156.165-09
Visszafizetések e hó folyamán	600-—
Összes takarékbetét	frt 155.565-09

Váltóleaszámítások.

Tárcaálladék mult hó végén	frt 736.316-09
Leszámított folyó hóban	275.512-01
Összesen	frt 1.011.829-10
Beváltott és visszleszámított ugyan-ezen idő alatt	224.569-24
Tárcaálladék folyó hó végén	frt 787.299-86

Előlegek értékpapirokra:

Álladék mult hó végén	frt 243.977-27
Uj előlegek folyó hóban	20.876-66
Összesen	frt 264.853-93
Visszafizetés ugyanezen időszakban	11.086-74
Álladék folyó hó végén	frt 263.767-19

Jelzálog-kölcsönök:

Álladék mult hó végén	frt 511.394-20
Engedélyezett és kifizetve f. hóban	86.375-—
Összesen	frt 597.769-20
Visszafizetés ugyanezen időszakban	19.474-—
Álladék folyó hó végén	frt 578.296-20

Pénzforgalom:

Álladék mult hó végén	frt 14.930-99
Bevételek folyó hóban	705.033-73
Összesen	frt 719.964-72
Kifizetettek ugyanezen időszakban	659.102-92
Készlet folyó hó végén	frt 60.861-80

Arad, 1892. június hó 30-án.

Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

— **Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása.** Szállított 1892. június 16-tól 30-ig 21673 személy, bevétel 2072 frt 80 kr. Szállított 1891. június 16-tól 30-ig 19153 személy, bevétel 1794 frt 95 kr. Szállított 1892. jan. 1-től június 30-ig 203655 személy, bevétel 20026 frt 05 kr. Szállított 1891. jan. 1-től június 30-ig 168825 személy, bevétel 16399 frt 10 kr. Szállított 1892. június 16-tól 30-ig 2577190 kilogramm teher, bevétel 1152 frt 04 kr. Szállított 1891. június 16-tól 30-ig 3570520 kilogramm teher, bevétel 1476 frt 10 kr. Szállított 1892. jan. 1-től június 30-ig 32548721 kilogramm teher, bevétel 13750 frt 28 kr. Szállított 1891. jan. 1-től június 30-ig 41899111 kilogramm teher, bevétel 16578 frt 09 kr.

Szeszüzlet.

Július 2.

Ezen cikknek az ára és üzletviszonyai a mult héten nem változtak.

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 54.50, kicsinyben 55.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. július 2.

Magyar aranyjárdék 6%	110.30
Magyar aranyjárdék 4%	100.40
Magyar papírdárdék 5%	100.40
Magyar vasuti kölcsön	120.50
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás	110.30

Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás	110.30
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsájtás	110.30
Magyar földtehermentesítési kötvény	110.30
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	110.30
Temes-bánáti földtehermentesítési kötvény	110.30
Temes-bánáti földtehermentesítési kötv. záradékkal	110.30
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	110.30
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	110.30
Magyar szőlődezmaváltási kötvény	110.30
Magyar nyerekménysorsjegy-kölcsön	110.30
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	110.30
Oszták járadék papírban	110.30
Oszták járadék ezüstben	110.30
Oszták járadék aranzban	110.30
18 0-ki államsorsjegyek	110.30
Oszták-magyar bankrészszevény	110.30
Magyar hitelbankrészszevény	110.30
Oszták hitelintézet részszevény	110.30
Ezüst	110.30
Cs. és kir. arany	5.67
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.51
Német birodalmi márka	58.80
London	119.60
20 márkás arany	11.70

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, jul. 2. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
B u z a	bánási	lanyha	8.25—8.90
	tiszavidéki	"	8.25—8.90
	pestvidéki	"	8.25—8.90
	fehérmezei	"	8.25—8.90
	bácskai	"	8.25—8.90
R o z s	—	lanyha	7.75—8.30
	—	—	—
Á r p a	takarmány	lanyha	5.30—5.50
	égetni való	"	—
Z a b	—	szilárd	5.45—5.75
	—	—	—
T e n g e r i	bánási	lanyha	4.75—4.90
	másnemű	"	4.70—4.75
K á p o s z t a - r e p c z e	—	lanyha	—
	—	—	—
K ö l c s	—	lanyha	5.15—5.40
	—	—	—
B u z a	tavaszi	lanyha	—
	június 1892	"	—
	őszi	"	4.43—4.45
T e n g e r i	máj-jun. 1892	csend.	4.72—4.74
	szept.-okt. 1891	"	4.86—4.84
Z a b	Bpest sz. tavasz	lanyha	—
	" " őszi	"	5.26—5.38
K á p o s z t a - r e p c z e	aug.-szept. 1891	lanyha	11.50—11.55
	—	—	—

Szerkesztői üzenet.

Levelezőinkhez.

Az aratás országszerte megkezdett, terméstudósításaink most birnak legnagyobb horderővel gazdatársainkra. — Felkérjük tehát olvasóinkat, hogy csak egy levelezőlapon is az eredményről, különösen pedig az egyes eladásokról lapunkat értesíteni sziveskedjenek.

Idegenek névsora Aradon.

Július 2-án:

Fehér Kereszt szálloda: Dr. Hoffmann Jenő mérnök Budapest. Téglásy Gábor birtokos, Béva. Luige Miat gyáros. Páris. Saky József kereskedő, Nyitra.

Vass szálloda: Br. Wasmer birtokos, M-Bánhegy Czáran Gyula birtokos. Szécsény.

Nádor szálloda: Wintze Gábor segédjegyző. Ref.-Kivácsháza, Szántó József számtiszt, Debreczen. Pilits Alfons kereskedő, Olaszország. Szegheő Géza mérnök Szeged.

Három Király szállója: Török János jegyző. Világos. Leipniker Ferenc kereskedő, Szatimna. Morav Elemér tanító, Kurtics. Krausz József tanító, Világos. Kovács Vendel tanító, Nagyhalom. Juhász István birtokos, Dombiratos.

Arany Kulcs szállója: Papp Imre kereskedő, Pécska. Friedmann Lőrincz magánzó, N.-Kamarás. Jámbi György kereskedő, Debreczen. Székula Péter birtokos, Világos. Poppa Alexius lökés. Kurányi. Bele Sebestyén lókupez, Temesvár. Manta József hivatalnok, Pankót.

Arany Csillag szállója: Goldstein Lipót kereskedő N.-Szt.-Miklós. Pollak Adolf kereskedő, Kisjenő. Láz Hermann kereskedő, N.-Szt.-Miklós.

Magyar Korona szállója: Vörös Antal nyug. járábíró, Vinga. Maurer Mihály tanító, Pécska.

Vasuti szállója: Bondy Károly gazdasz, Temesvár. Varga Ottó erdősz, Miskolcz. Varga Ottóné, Egei.

Czitronyi szállója: Müller Salamon kereskedő, D.-Ványa. Anka Vazul gör. kath. plébános, Kesztemény.

KIS LOTTO.

Bécsi:

63, 59, 49, 9, 87.

Temesvári:

51, 48, 32, 75, 55.

első szerkesztő: Vasshelyi Béla.

Aradi pénzügyintézetek forgalmi kimutatásai.

Az aradmegyei takarékpénztár forgalmi kimutatása 1892. június haváról.

I. Betételek.	
Álladék mult hó végén	frt 3.634.937.49
Betételek folyó hóban	287.593.30
Összesen	frt 3.922.530.79
Visszafizetések mult hóban	158.122.51
Álladék folyó hó végén	frt 3.764.408.28
II. Leszámitolás.	
Váltótárca-álladék mult hó végén	frt 1.705.427.14
Leszámitolt váltók folyó hóban	598.322.59
Összesen	frt 2.243.749.73
Bejárt váltók mult hóban	512.268.84
Váltótárca-álladék folyó hó végén	frt 1.781.480.89
III. Előlegezek kézi zálogokra.	
Álladék mult hó végén	frt 1.183.220.67
Előlegeztetett folyó hóban	353.513.67
Összesen	frt 1.536.734.34
Bejárt előlegek mult hóban	341.241.57
Álladék folyó hó végén	frt 1.195.492.77
IV. Jelzálogos kölcsönök.	
Álladék mult hó végén	frt 710.9 4.84
Előlegeztetett folyó hóban	11.200.—
Összesen	frt 722.184.84
Törlesztetett mult hóban	3.315.—
Álladék folyó hó végén	frt 718.869.84
V. Pénztárforgalom.	
Álladék mult hó végén	frt 45.716.07
Bevételek folyó hóban	1.248.792.72
Összesen	frt 1.294.508.79
Kiadások mult hóban	1.237.133.27
Pénztári álladék folyó hó végén	frt 57.375.52

Arad, 1892. július 1. Az igazgatóság.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár forgalmi kimutatása 1892. június haváról.

I. Betételek.	
Álladék mult hó végén	frt 2.756.597.15
Betételek folyó hóban	315.860.05
Összesen	frt 3.072.457.20
Visszafizetések folyó hóban	305.804.35
Álladék folyó hó végén	frt 2.766.652.85
II. Leszámitolás.	
Váltótárca-álladék mult hó végén	frt 1.842.655.97
Leszámitolt váltók folyó hóban	420.940.97
Összesen	frt 2.263.596.94
Bejárt váltók folyó hóban	433.645.12
Váltótárca-álladék folyó hó végén	frt 1.8.9.951.82
III. Előlegezek kézi zálogokra.	
Álladék mult hó végén	frt 1.259.078.02
Előlegeztetett folyó hóban	355.548.39
Összesen	frt 1.614.626.41
Bejárt előlegek folyó hóban	255.490.—
Álladék folyó hó végén	frt 1.359.134.41
IV. Jelzálogos kölcsönök.	
Álladék mult hó végén	frt 656.041.15
Előlegeztetett folyó hóban	6.080.—
Összesen	frt 662.121.15
Törlesztetett folyó hóban	885.—
Álladék folyó hó végén	frt 661.236.15
V. Pénztárforgalom.	
Álladék mult hó végén	frt 24.646.54
Bevételek folyó hóban	1.282.577.60
Összesen	frt 1.307.244.14
Kiadások folyó hóban	1.237.385.02
Pénztári álladék folyó hó végén	frt 69.859.12

Arad, 1892. június 36-án. Az igazgatóság.

Az aradi takaré- és segélyegylet mint szövetkezet forgalmi kimutatása 1892. június haváról.

Törzsbetételek:	
Álladék mult hó végén	frt 64.074.61
Befizetések folyó hóban	2.246.25
Összesen	frt 66.340.86
Kifizetések folyó hóban	1386.25
Álladék folyó hó végén	frt 64.954.61
Leszámitolás-üzlet:	
Álladék mult hó végén	frt 66.816.70
Leszámitolt folyó hóban	16.031.—
Összesen	frt 82.847.70
Bejárt folyó hóban	16.389.50
Álladék folyó hó végén	frt 66.458.20
Előlegezek kölcsönökre és zálogokra:	
Álladék mult hó végén	frt 9.730.—
Előlegeztetett folyó hóban	1.466.—
Összesen	frt 11.196.—
Bejárt folyó hóban	1.796.—
Álladék folyó hó végén	frt 9.400.—
Pénztár-forgalom:	
Álladék mult hó végén	frt 1.775.69
Bevételek folyó hóban	21.441.28
Összesen	frt 23.216.97
Kiadások folyó hóban	22.032.63
Álladék folyó hó végén	frt 1.184.34

Arad, 1892. június 30. Az igazgatóság.

Az aradi első takarékpénztárnak forgalmi kimutatása 1892. június hóra.

Betételek.	
Álladék a mult hó végén	3.868.477.94
Betételek a folyó hóban	120.198.02
Visszafiz. betétek f. hóban	139.708.54
Álladék a folyó hó végén	3.852.967.42
Leszámitolás.	
Tárcaállomány m. hó vég.	1.288.409.53
Leszámitoltatott f. hóban	344.495.53
Bejárt folyó hóban	327.539.61
Tárcaálladék f. hó végén	1.305.365.49
Előlegezés értékpapirokra.	
Raktárállomány m. hó vég.	53.493.102
Előlegeztetett folyó hóban	48.832.18
Beváltatott folyó hóban	54.447.—
Raktárálladék f. hó végén	529.316.20
Jelzálogos kölcsönök.	
Álladék mult hó végén	1.851.425.—
Uj kölcsönök folyó hóban	7.550.—
Törlesztetett folyó hóban	6.960.—
Álladék folyó hó végén	1.852.285.—
Pénztárforgalom.	
Pénztárkészlet m. hó vég.	76.262.94
Bevételek folyó hóban	540.375.46
Kiadások folyó hóban	95.291.64
Pénztármaradvány f. hó vég.	21.546.76

Kelt Aradon, 1892. június 30-án. Az igazgatóság.

Értesítés.

Alulírott, aki sok éven át a hazai és külföldi első orgonakészítőknél, mint készítő és hangoló önállóan működtem és ezen iparágban a hosszú gyakorlat által gazdag tapasztalásokat nyújtottam, ezennel megajtom Aradon, Wesselényi-utca 13. sz. a.

orgo a- és harmoniumkészítő műhelyemet.

Jó bizonyítványokra és a legjobb elismerésekre támaszkodva bátorodom magamat úgy a főtisztelendő papságnak, a kántor és tanító uraknak, valamint az egyházi képviselőtestületeknek becses figyelmébe ajánlani új templomi **orgonák és harmoniumok** készítésére, tiszta tempioi szerkezetű modorban, erőteljes és tartós intonációval és lelkiismeretes berendezéssel.

Orgonák harmoniumok és zongorák kijavítására és hangolására szintén szívesen vállalkozom, és lelkiismeretes munka mellett a legmérsékeltebb árakért állok megrendelőim szolgálatjára.

Orgonatervezések és költségvetések — kívánat szerint — mindig készségesen fognak kiszolgáltatni. Amerikai és minden más nemű harmoniumok gyári áron beszerezettek.

A tisztelt közönség becses bizodalmaért és minél számosabb megrendelésekért esedezik 305 — 5 mély tisztelettel

Soukenik János
orgonakészítő,
Wesselényi-utca 13. sz.

Korneuburgi marhatáppor lovak, szarvasmarhák és birkák számára.

Közel 40 év óta a legkitünőbb sikerrel használva a legtöbb istállózatban az étvágyhiány s a rossz emésztésnél, a tej javítása és a tej szaporítására a tehéknél; lényegesen elősegíti az állatok természetes ellenállási erejét a ragályos befolyások ellen.

Ára egy doboznak 70 kr., egy kis doboz 35 kr.

Kéretik a védjegyre ügyelni, s határozottan csak

Kwizda-féle Korneuburgi marhatápport kérni. Valódi minőségben kapható a gyógyszerárakban és gyógyfűszer üzletekben.

II 39 6—10 Főraktár:
Kwizda Ferencz János
osztrák cs. és k. és román királyi udvari szállító kerületi gyógyszerárában Korneuburgban, Bécs mellett.

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy 471 3—3

1892. július 7-én csütörtökön

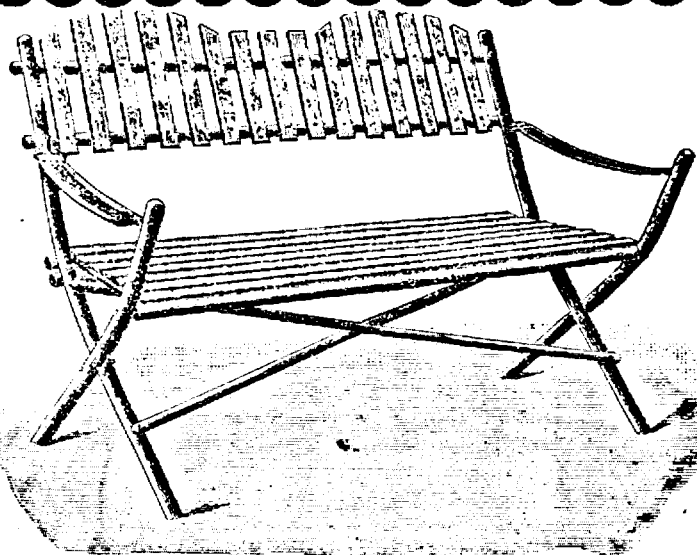
délelőtt 8 órakor a tek. városi kapitányi hivatal egy tisztviselője jelenlétében üzemhelyiségemben Koseuth-utca 12. sz. azon

1892. évi április hóban esedékes

zálogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fogadják adatni.

Arad 1892. június hóban.
Weisz D id

Háztető-lemez
elismerett legjobb minőségű
1 vég 10 □-méter I. minőségű 2 frt 30 kr.
1 vég 10 □-méter II. minőségű 1 frt 90 kr.
1 vég 10 □-méter III. minőségű 1 frt 60 kr.
fekete háztető fény, Carbolineum tölgyfa-szin,
börgépszijak, kender hevederek,
tisztító kőz, vízmentes ponyvák (fehér és fekete),
repcze ponyvák,
gabona zsákok, gyapju zsákok,
legjobb gépolajok, denaturált szesz
és mindenféle kötél áruk saját gyártmánya, legol-
sóbb áron kapható
Beich B. Karolynál,
ARAD, Szabadság-tér I. szám.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.
500 1. 4

Kertiszékek, padok

és egyéb

finomabb butor,

tölgy- és bükkfa-parquetták,
sétabotok

306 9—*

a borosjenői faiparszövetkezet gyárából.

Megtekinthetők és részletekben is megvehető az aradi és csanádi egyesült vasutaknak **Andrássy-tér 20 sz. (Arena-épület)** alatti mintaraktárában. — Nagyobb megrendelések **jelentékenyen leszállított áron** ugyanott, vagy közvetlenül a borosjenői gyárban eszközölhetők.

BOROSJENŐI FAIPARSZÖVETKEZET.

Pályázati hirdetés.

Csanádn egyebeli Magyar-Bánhegyes községben megüresedett s évi 300 forint — havi utólagos részletekben kifizetendő — díjazással javadalmazott **községi irnoki állásra** ezennel pályázat hirdettetik.

Ez állást elnyerni óhajtó s a jegyzői teendők minden ágazatában jártas, 20—26 éves nőtlen egyének bélyegtelen pályázati megkeresései alkalmaztatásukról szóló bizonyítványaikkal felszerelten **folyó évi július hó 20-ig** alólirotthoz adandók be.

Személyes megjelenés a pályázó előnyére válhat.

Magyarbánhegyes, 1892. június 30.

Pataki Aurél,
jegyző.

504 2—3

Egy a jegyzői teendőkben jártas

fiatal ember

240 forint évi fizetés, mosás és ágyneműn kívül, teljes ellátás mellett, **folyó évi július hó 15-ikétől** kezdve alkalmazást nyerhet alólirt körjegyzőnél.

Berzován, 1892. évi július 1-én.

Posevitz Géza,
körjegyző.

507 1—1

1231 | 892.

Kovaszincz község előljáróitól.

HIRDETMEY.

Mely szerint ezennel közhírré tétetik, hogy Kovaszincz község közlegelőjén lévő téglá és cserép égető hely 1893—1898. évekre — bezárólag — az az : hat évre árverés útján leendő bérbeadására **folyó évi július hó 20-ik napjának** d. e. 9 órája tüzetik ki határidőül Kovaszincz község házában, miről a bérbevevni szándékozó téglá és cserépégetők értesítettek azzal, hogy a bérbeadási árverési feltételek Kovaszincz község előljáróinál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kovaszincz, 1892. évi június hó 30-án.

Árgyelán Gábor,
h. jegyző.

Paulisan Petru,
bíró.

506 1—3

Aradmegyei takarékpénztár.

Van szerencsénk tudomására hozni, hogy

ékszer- zálog-üzletünket

f. év május 1-én az

„Aradi első takarékpénztárnak“

adtuk át.

Ennélfogva felkérjük az érdekelt feleket, hogy

zálogkölcsoeinek

rendezése céljából ezentul az „Aradi első takarékpénztárhoz“ fordulni sziveskedjenek, hol mindazon előnyökben reszesülni fognak, melyeket nálunk élveztek.

Arad, 1892. április hó 24.

Az

„Aradmegyei takarékpénztár“
igazgatósága.

Aradi első takarékpénztár.

Van szerencsénk értesíteni t. ügyfeleinket és a nagyérdemű közönséget, hogy az „Aradmegyei takarékpénztár“

ékszer- zálog-üzletét

f. év május 1-én átvettük.

Kérjük az „Aradmegyei takarékpénztár“ ügyfeleit

zálogkölcsoeinek

rendezése céljából ezentul bizalommal hozzánk fordulni, biztosítván számukra minden tekintetben a legmértányosabb eljárást és mindazon előnyök, melyekben t. elődünk által részesítették.

Arad, 1892. április hó 24.

Az

„Aradi első takarékpénztár“
igazgatósága.